

7. 3. 2002

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Svobodná matka a její nároky podle zákona o rodině

Současná společnost se neustále vyvíjí ve všech oblastech lidského života. Změny samozřejmě zaznamenávají i vztahy mezi lidmi, názory na to, co bylo před určitým časem považováno ze společensky neúnosné, se rychle mění. Není proto překvapující, že i postoje k problematice neprovdaných žen se proměnily a v současné době je postavení svobodných matek ve společnosti vnímáno rovnocenně s postavením matek, které porodily děti ve svazku manželském.

Současná společnost se neustále vyvíjí ve všech oblastech lidského života. Změny samozřejmě zaznamenávají i vztahy mezi lidmi, názory na to, co bylo před určitým časem považováno ze společensky neúnosné, se rychle mění. Není proto překvapující, že i postoje k problematice neprovdaných žen se proměnily a v současné době je postavení svobodných matek ve společnosti vnímáno rovnocenně s postavením matek, které porodily děti ve svazku manželském. Přestože u nás není podíl svobodných matek k matkám provdaným tak vysoký jako například ve Skandinávii, i u nás se tento trend promítnul mimo jiné i do oblasti právní úpravy rodinného práva .

Přestože mezi svobodnou matkou a otcem jejího dítěte nevzniká v žádném případě vztah, který by bylo možno srovnat se vztahem mezi sezdaným mužem a ženou, zákon přiznává neprovdané matce taxativně vymezené nároky vůči otci svého dítěte. Tato úprava pramení mimo jiné i z faktu, že naše společnost nediskriminuje a nečiní rozdíly mezi dětmi, které se narodily z manželství a které se narodily matce neprovdané. Dítě by nemělo doplácet ani materiálně ani citově na to, že jeho rodiče nejsou manžely. Po matce nelze spravedlivě žádat, aby náklady, které jsou spojeny s těhotenstvím a porodem nesla sama, jenom z toho důvodu, že fyziologicky je to ona, kdo dítě nosí a porodí. Otec dítěte musí nést následky svého chování, tedy to, že zplodil dítě a je povinen podílet se na nákladech, které matce vznikají. Právní úprava nároků neprovdané matky má především ochranný charakter a napomáhá také matce, která nežije v harmonickém vztahu s otcem svého dítěte, aby zátěž související s těhotenstvím a porodem mohla částečně přenést i na otce dítěte a to i za situace, kdy se otec nechce na těchto nákladech podílet.

Podle zákona o rodině je otec dítěte, za kterého není matka dítěte provdána, povinen jednak přispívat matce přiměřeně na úhradu výživy po dobu dvou let a dále i na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a slehnutím. Příspěvek na úhradu výživy by měl stanoven tak, aby byl schopen pokrýt všechny důvodné potřeby matky a pro jeho přiznání není relevantní, zda-li je matka na výživu otce svého dítěte odkázána či zda-li je schopna se uživit sama. Pro přiznání příspěvku na výživu je pouze důležité, aby se matce snížily příjmy a to v souvislosti s jejím těhotenstvím a porodem. Zákon omezuje dobu poskytování příspěvku na dobu nejvíce dvou let, přičemž nestanoví počátek této lhůty. Praxe se sjednotila na názoru, že počátek lhůty může běžet nejdříve od začátku těhotenství a nejpozději porodem.

Do nákladů, které jsou spojeny s těhotenstvím a slehnutím patří zejména náklady, které matka musí v souvislosti s těhotenstvím vynaložit na těhotenské ošacení a obuv, speciální výživu apod. Právo žádat úhradu výše zmíněných nákladů se promlčí ve třech letech ode dne slehnutí.

Zákon upravuje i zvláštní opatření, kdy na návrh těhotné ženy může soud uložit tomu, jehož otcovství je pravděpodobné, aby potřebnou částku na výživu pro ženu, na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a slehnutím a na výživu pro dítě po dobu po níž by zaměstnankyni podle zvláštního předpisu náležela mateřská dovolená poskytl předem. Tento návrh musí těhotná žena podat do porodu dítěte.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)